

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 17.10.2008
COM(2008) 645 final

**COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CĂTRE
CONSILIU, CĂTRE COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI CĂTRE
COMITETUL REGIUNILOR**

**Abordarea problemelor legate de defrișări și de degradarea pădurilor pentru a combate
schimbările climatice și reducerea biodiversității**

{SEC(2008) 2618}

{SEC(2008) 2619}

{SEC(2008) 2620}

**COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CĂTRE
CONSILIU, CĂTRE COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI CĂTRE
COMITETUL REGIUNILOR**

**Abordarea problemelor legate de defrișări și de degradarea pădurilor pentru a combate
schimbările climatice și reducerea biodiversității**

(Text cu relevanță pentru SEE)

CUPRINS

1.	REZUMAT	3
2.	PROBLEMA DEFRIȘĂRIILOR ȘI A DEGRADĂRII PĂDURILOR	4
2.1.	Ritmul și amploarea defrișărilor și ale degradării pădurilor	4
2.2.	Cauzele defrișărilor	4
2.3.	Efectele defrișărilor	5
3.	ABORDAREA PROBLEMELOR LEGATE DE DEFRIȘĂRI	6
3.1.	Un obiectiv global propus la nivelul UE	6
3.2.	Domenii de acțiune	6
4.	CONTRIBUȚIA POLITICILOR UE	8
4.1.	Consolidarea politicilor existente	8
4.2.	Amploarea, sursele de finanțare și mecanismele de abordare a problemelor legate de defrișări	10
5.	DEFRIȘĂRILE ÎN CONTEXTUL UNFCCC	12
5.1.	Reacția pe termen scurt: stabilirea unui mecanism mondial privind carbonul forestier	12
5.2.	Perspectiva pe termen mai lung: includerea, cu titlu experimental, a defrișărilor pe piețele de carbon	13
6.	ACȚIUNI PREGĂTITOARE	14

1. REZUMAT

Pădurile acoperă aproximativ 30% din suprafața terestră a globului și oferă o multitudine de avantaje economice și sociale. Ele oferă beneficii ecologice semnificative în raport cu diversitatea biologică și cu schimbările climatice. Pădurile tropicale reprezintă una dintre cele mai importante rezerve de biodiversitate și oferă servicii ecosistemice esențiale, precum purificarea apei și prevenirea eroziunii. Resursele forestiere asigură, într-o anumită măsură, existența a 1,6 miliarde de oameni, iar 60 de milioane de aborigeni depind în mod direct de păduri pentru a supraviețui. De asemenea, pădurile înmagazinează cantități semnificative de CO₂, prevenind astfel creșterea concentrațiilor de gaze cu efect de seră din atmosferă.

Pădurile sunt amenințate de defrișări și de degradare. Conform estimărilor FAO, în fiecare an dispar aproximativ 13 milioane de hectare de pădure. Defrișările cauzează circa 20% din emisiile globale de dioxid de carbon (CO₂) (IPCC, 2007) – mai mult decât cantitatea totală a emisiilor de gaze cu efect de seră din UE. Prin urmare, reducerea emisiilor cauzate de defrișări va fi esențială pentru realizarea obiectivului de a menține încălzirea globală la limita de 2 grade Celsius. De asemenea, aceasta reprezintă o modalitate eficientă din punctul de vedere al costurilor de a combate schimbările climatice. Protejarea pădurilor va avea efecte benefice suplimentare asupra biodiversității și a existenței oamenilor săraci.

A sosit momentul acțiunilor decisive. În centrul răspunsului propus la nivelul UE se află obiectivul de a stopa reducerea globală a suprafețelor împădurite până cel mai târziu în 2030 și de a reduce, până în 2020, defrișările din zonele tropicale cu cel puțin 50% față de nivelurile actuale.

Problema defrișărilor a constituit elementul central al dezbatelor din cadrul negocierilor Organizației Națiunilor Unite privind clima (Planul de acțiune de la Bali¹). Calea spre încheierea unui acord privind schimbările climatice la Copenhaga oferă o ocazie unică de a ataca problema defrișărilor. Este necesar ca UE să răspundă invitației la acțiune. Propunerile formulate în prezenta comunicare ar trebui să stea la baza poziției pe care o va adopta UE în cadrul viitoarei conferinței de la Poznan privind clima.

La începutul anului 2009, Comisia va prezenta o comunicare privind mandatul UE pentru negocierile de la Copenhaga. În conformitate cu concluziile Summitului UE din iunie 2008, această comunicare va include o strategie exhaustivă privind creșterea fondurilor destinate combaterii schimbărilor climatice, inclusiv a defrișărilor. Pentru a avea succes la Copenhaga, UE va trebui să pună în comun eforturi și resurse și să constituie un singur front unit, pentru a atrage sprijinul țărilor partenere.

Pentru a combate defrișările, este necesară consolidarea unei serii de politici comunitare. În plus, în contextul negocierilor actuale privind clima, sunt prezentate două propuneri concrete și ambițioase:

(i) instituirea unui nou instrument care să genereze fonduri semnificative în scopul abordării problemei defrișărilor și a degradării pădurilor, și anume mecanismul mondial privind carbonul forestier (Global Forest Carbon Mechanism); (ii) includerea, cu titlu experimental, a defrișărilor pe piețele de carbon.

¹ http://unfccc.int/files/meetings/cop_13/application/pdf/cp_bali_action.pdf

Scopul prezentei comunicări nu este acela de a da răspunsuri definitive în ceea ce privește multiplele aspecte legate de defrișări. Obiectivul acesteia este, mai degrabă, acela de a stabili ideile principale ale unui răspuns la nivel comunitar, de a invita toate părțile interesate să participe în mod semnificativ și de a pune în mișcare o serie de acțiuni inițiale care vor constitui fundamentul unui răspuns global valabil la problema defrișărilor.

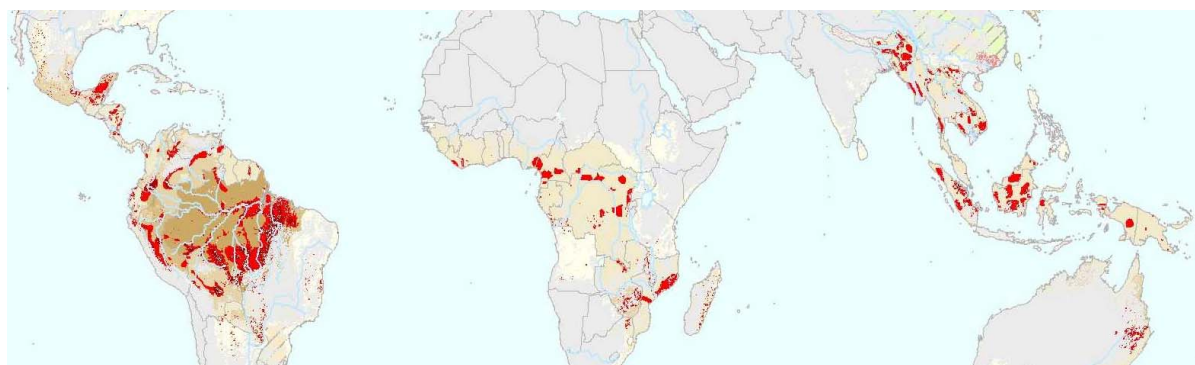
2. PROBLEMA DEFRIȘĂRILOR ȘI A DEGRADĂRII PĂDURILOR

2.1. Ritmul și amploarea defrișărilor și ale degradării pădurilor

Între 1999 și 2005, suprafața împădurită a planetei s-a redus cu peste 3%. Pierderile anuale se ridică la 13 milioane de hectare (FAO, 2005), o suprafață aproximativ egală cu cea a Greciei. Aproximativ 96% dintre defrișările recente au avut loc în regiunile tropicale (Fig. 1), iar cea mai amplă reducere netă a suprafeței împădurite a fost înregistrată, între 2000 și 2005, în zece țări² (FAO, 2007). În aceeași perioadă, suprafața împădurită din alte regiuni s-a extins, inclusiv în UE, în Japonia și în China, rămânând relativ stabilă în India. Datorită impactului lor global asupra climei și a valorii pe care o reprezintă în ceea ce privește biodiversitatea³, pădurile tropicale trebuie să reprezinte punctul central al acțiunii.

Degradarea pădurilor tropicale este o problemă conexă care are, de asemenea, efecte semnificative asupra climei și biodiversității. Degradarea poate lua diferite forme, este dificil de definit⁴ și nu se poate întotdeauna măsura cu exactitate. Deși nu poate fi tratat în același mod ca defrișările, acest aspect trebuie soluționat pentru ca orice abordare strategică privind pădurile să poată fi coerentă și cuprinzătoare.

Figura 1: Regiuni ale lumii în care au loc defrișări. Regiunile marcate cu roșu reprezintă principalele fronturi active în ceea ce privește defrișările. Sursă: MEA, 2005)

2.2. Cauzele defrișărilor

Factorii care determină defrișările sunt diverși, complecși și acționează în diverse combinații în zone geografice diferite⁵. Cea mai importantă cauză directă a distrugerii pădurilor o

² Brazilia, Indonezia, Sudan, Myanmar, Zambia, Republica Unită a Tanzaniei, Nigeria, Republica Democrată Congo, Zimbabwe, Venezuela.

³ Aproximativ 50% din speciile de plante și de animalele de pe glob trăiesc în pădurile tropicale, multe dintre aceste specii fiind pe cale de dispariție.

⁴ FAO o definește ca fiind „reducerea pe termen lung a rezervei globale a beneficiilor oferite de pădure, printre care carbonul, lemnul, biodiversitatea și alte bunuri și servicii.”

⁵ Pentru informații suplimentare, a se consulta evaluarea impactului.

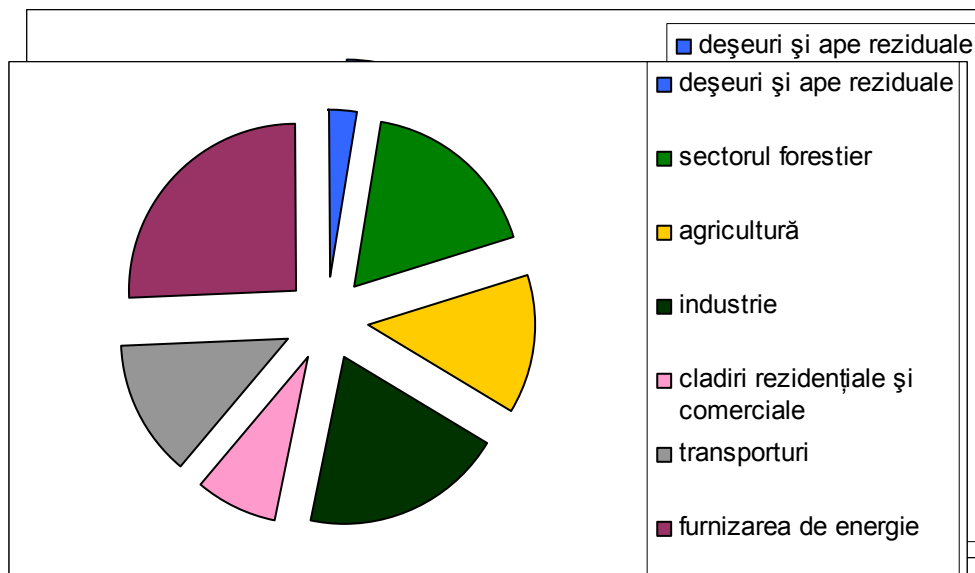
reprezintă, în general, modificările survenite în modul de utilizare a terenurilor. Utilizarea alternativă a terenurilor pentru activități rentabile, cu o valoare mare de piață, precum producția de produse primare, reprezintă un stimulent în vederea defrișării. În multe cazuri, dezvoltarea infrastructurii poate, de asemenea, să contribuie la fenomenul de defrișare. Cauza cea mai importantă a acestuia este guvernanta inefficientă, împreună cu aplicarea necorespunzătoare a politicilor de utilizare a terenurilor aplicate necorespunzător și cu nesiguranța regimurilor de proprietate funciară. Pentru a fi eficientă, orice abordare globală a defrișărilor va trebui să vizeze în mod direct aceste cauze.

2.3. Efectele defrișărilor

Defrișările au diverse efecte negative de mediu, economice și sociale, în special asupra climei, biodiversității și sărăciei⁶.

Defrișările sunt responsabile pentru aproximativ 20% din emisiile totale de CO₂ (aproximativ 5,8 Gt – a se vedea figura 2)⁷. Pe lângă emisiile de CO₂ cauzate de copaci, prin descompunerea biomasei și arderilor, defrișările generează, de asemenea, emisii provenind din sol, de exemplu, arderea solurilor profunde, bogate în turbă, din zonele defrișate. Alte efecte asupra climei includ modificări ale cantității de energie reflectată de suprafața pământului și interacțiunea chimică și hidrologică complexă dintre pădure și atmosferă.

Figura 2: Emisii de gaze cu efect de seră, per sector, în 2004. Datele referitoare la sectorul forestier includ emisii de CO₂ cauzate de defrișări, descompunerea biomasei de suprafață, care rămâne în urma tăierii arborilor și a defrișărilor, arderea turbăriilor și descompunerea turbăriilor drenate (IPCC 2007)

Defrișările reprezintă, de asemenea, o *cauză majoră a reducerii biodiversității*. Pădurile tropicale, în special, adăpostesc aproximativ 50% din totalul speciilor terestre și joacă un rol esențial în funcționarea biosferei. Defrișările neîncetate vor avea ca efect reducerea

⁶ A se vedea nota de subsol 4.

⁷ Estimările IPCC pentru anii 1990.

semnificativă a biodiversității, inclusiv dispariția speciilor și a bunurilor și serviciilor asociate acestora. (Sukhdev et al. 2008). În cazul în care nu se ia nicio măsură, valoarea bunurilor și a serviciilor aferente pădurilor care vor dispărea până în 2005 a fost estimată la 5% din PIB-ul mondial (COPI, 2008).

În final, defrișările au ca efect diminuarea capacității pădurilor naturale de a asigura protecția împotriva furtunilor, a inundațiilor, precum și a fluctuațiilor extreme ale tiparelor climatice locale. De asemenea, defrișările pot avea un impact negativ asupra *sărăciei*, nu numai deoarece pădurile asigură existența multor oameni săraci din lume, ci și datorită serviciile ecosistemice pe care acestea le oferă. Deoarece provoacă creșterea concentrației de poluanți atmosferici și răspândirea bolilor transmise de insecte, precum malaria, defrișările au un impact negativ și asupra sănătății umane.

3. ABORDAREA PROBLEMELOR LEGATE DE DEFRIȘĂRI

3.1. Un obiectiv global propus la nivelul UE

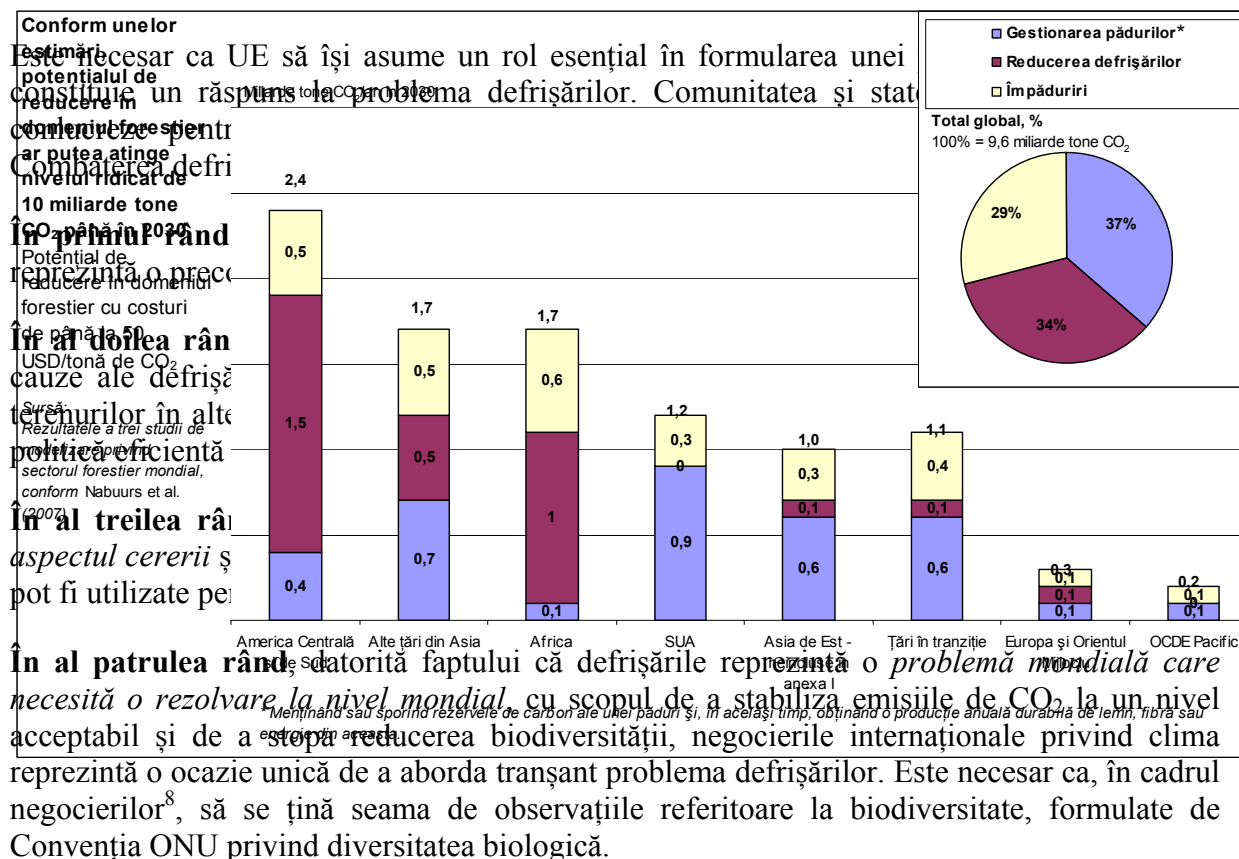
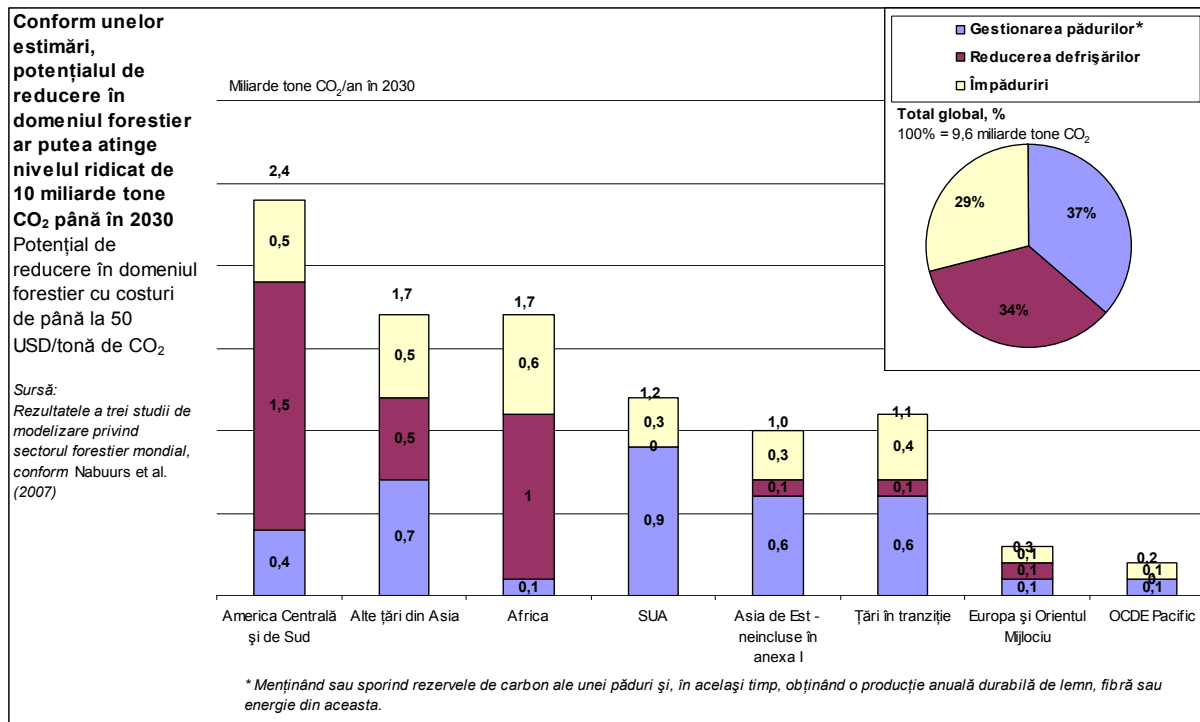
Realizarea obiectivului UE de a menține încălzirea globală în limita a 2°C peste nivelurile preindustriale va necesita o reducere cu cel puțin 50%, până în 2050, a nivelurilor emisiilor globale. Această reducere este imposibilă în absența unor acțiuni substanțiale de combatere a defrișărilor.

S-a propus ca, în cadrul negocierilor UNFCCC cu privire la viitorul regimului climatic, obiectivul UE să fie acela de a stopa reducerea, la nivel mondial, a suprafețelor împădurite până cel mai târziu în 2030 și de a reduce defrișările brute din zonele tropicale cu cel puțin 50% față de nivelurile actuale, până în 2020. Se așteaptă ca realizarea acestui obiectiv, care va fi susținut în contextul negocierilor UNFCCC, să aibă, până în 2020, efecte deosebit de benefice în ceea ce privește schimbările climatice și biodiversitatea.

3.2. Domenii de acțiune

Figura 3 ilustrează potențialul semnificativ al acestor măsuri de a reduce emisiile până în 2030 în diferite regiuni ale lumii, astfel încât prețul de piață al carbonului să ajungă la 40 EUR per tonă de CO₂:

Figura 3: Potențialul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră aferente pădurilor, în diferite regiuni ale lumii

⁸ UNCBD COP 9 a instituit un Grup tehnic ad hoc de experți (AHTEG) pentru biodiversitate și schimbări climatice, pentru a furniza, în cadrul proceselor UNFCCC, informații relevante în ceea ce privește biodiversitatea.

În al cincilea rând, pentru a fi elaborată și implementată în mod corespunzător, politica respectivă trebuie să se bazeze pe *informații de înaltă calitate*. Programele existente de monitorizare și de evaluare a pădurilor nu sunt nici complete, nici integrate. Este necesară o abordare științifică mai cuprinzătoare pentru a orienta deciziile de politică și pentru a monitoriza implementarea acestora.

4. CONTRIBUȚIA POLITICILOR UE

4.1. Consolidarea politicilor existente

Politicile relevante pentru sectorul forestier nu se limitează la acest sector. Multe politici interne și externe ale UE exercită un impact direct asupra defrișărilor, încurajând uneori supraexploatarea terenurilor sau schimbarea modului de utilizare a acestora, contribuind astfel la fenomenul de defrișare. Diverse sectoare și politici – precum *comerțul, energia, agricultura, siguranța alimentară și cooperarea pentru dezvoltare* – pot contribui semnificativ la protejarea pădurilor de pe glob.

4.1.1. Politicile UE privind promovarea lemnului și a produselor din lemn obținute în mod durabil

Pe plan mondial, UE este unul dintre principalii consumatori de lemn și de produse din lemn. În 2005, 83 de milioane de m³ de lemn și de produse din lemn au fost importate pe piața comunitară⁹. Importurile de lemn și produse din lemn recoltat în mod ilegal¹⁰ sunt estimate la 16 milioane de m³, ceea ce reprezintă peste 19% din importurile tuturor țărilor¹¹.

UE poate ajuta la promovarea gestionării durabile a pădurilor în diverse moduri:

- a) Prin Planul de acțiune privind *aplicarea legislației, guvernanta și schimburile comerciale în domeniul forestier* (FLEGT), al cărui element central este încheierea unor acorduri de parteneriat voluntare (VPA) cu țările producătoare de lemn. Astfel se asigură faptul că exporturile din aceste țări sunt însoțite de o licență care dovedește că lemnul a fost recoltat în mod legal. De asemenea, aceste acorduri de parteneriat voluntare stabilesc un cadru pentru abordarea provocărilor care afectează guvernanta și aplicarea legislației și care reprezintă adesea cauzele fundamentale ale problemelor legate de defrișări și de degradarea pădurilor. Astfel, există o puternică sinergie între FLEGT și eforturile de a rezolva problema defrișărilor.
- b) O altă măsură (din cadrul Planului de acțiune FLEGT) este un regulament care prevede obligațiile operatorilor din UE de a reduce riscul ca lemnul și produsele din lemn recoltat ilegal să fie introduse în lanțul lor de furnizare. Comisia a propus un Regulament în vederea realizării acestui obiectiv.
- c) Reducerea emisiilor cauzate de defrișări reprezintă, de asemenea, una dintre prioritățile Alianței mondiale împotriva schimbărilor climatice (GCCA), lansată de UE și care vizează țările sărace în curs de dezvoltare. Aceasta oferă o platformă de dialog de politică și de schimb de bune practici privind modul de soluționare a

⁹ cu excepția celulozei și a hârtiei.

¹⁰ Toate produsele din lemn, cu excepția celulozei și a hârtiei.

¹¹ Inclusiv importurile din țările netropicale. COMTRADE, 2007; Turner et al., 2007.

problemelor legate de atât de combaterea sărăciei, cât și de schimbările climatice. Prin lucrările sale, alianța susține negocierile internaționale în vederea unui Acord privind schimbările climatice după 2012.

- d) Continuând să ofere informații forumurilor internaționale existente, precum Organizația internațională pentru lemnul tropical, Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (CITES) și Forumul ONU pentru păduri (UNFF), și ținând în continuare seama de revizuirea Instrumentului opțional al UNFF privind pădurile, prevăzută pentru 2015.
- e) Prin *politici de achiziții publice ecologice (APE)*, în temeiul cărora autoritățile publice din UE pot genera o cerere de lemn recoltat în mod legal și durabil.
- f) Prin promovarea unor instrumente precum *etichetarea ecologică* și prin încurajarea sistemelor de *certificare forestieră* și a achiziționării de lemn obținut în mod durabil de către sectorul privat și, de asemenea,
- g) Prin elaborarea unor criterii de durabilitate pentru lemn și alte tipuri de biomasă utilizate pentru producerea energiei regenerabile.
- h) Inițiative europene, precum Monitorizarea Globală pentru Mediu și Securitate (GMES)¹² și proiectul privind observarea prin satelit a mediului ecosistemului tropical (TREES - *Tropical Ecosystem Environment observation by Satellite*), pot juca un rol important în monitorizarea schimbărilor modului de utilizare a terenurilor și a tendințelor de defrișare.

4.1.2. Politici ale UE privind produsele din alte materiale decât lemn

Există legături între cererea de produse agricole și presiunile exercitate în legătură cu modul de utilizare a terenurilor. De asemenea, există o tensiune între necesitatea de a crește producția de alimente și necesitatea de a stopa defrișările. Producția agricolă ar trebui să crească fără a se mai recurge la defrișări. Această lucră necesită investiții substanțiale pentru creșterea randamentului terenurilor agricole deja existente. Este necesară intensificarea activității de cercetare în agricultură pentru a accelera, în mod durabil, creșterea productivității agricole în țările în curs de dezvoltare.

Dezvoltarea biocarburanților trebuie să fie durabilă, prin urmare este nevoie de vigilență pentru a asigura faptul că dezvoltarea producției interne și a importurilor nu reprezintă un pericol pentru eforturile de a proteja pădurile sau pentru alte aspecte prioritare, mai generale, privind biodiversitatea. În prezent, sunt în curs de elaborare la nivel comunitar criterii corespunzătoare menite să faciliteze realizarea acestui obiectiv¹³.

Convenția privind diversitatea biologică pregătește orientări referitoare la aspectele privind biodiversitatea în domeniul durabilității biocarburanților, ca urmare a ultimei Conferințe a părților de la Bonn (COP 9), iar acest lucru ar trebui să faciliteze atingerea unui consens la nivel internațional. Comisia va juca un rol activ în procesul de monitorizare, pentru a asigura succesul acestei inițiative.

¹² Denumit în prezent Kopernikus, http://ec.europa.eu/kopernikus/index_en.htm
¹³ COM(2008) 19.

În ceea ce privește coerența politicilor, la un nivel mai general, Comisia se angajează:

- să evalueze impactul viitoarelor inițiative de politică comunitară și internaționale privind defrișările, inclusiv al celor care nu implică direct pădurile și lemnul/produsele din lemn;
- să includă în continuare, în viitoarele revizui și evaluări ale impactului acordurilor privind politica agricolă și comercială, o analiză specifică a posibilelor efecte ale acestora asupra defrișărilor;
- să efectueze o evaluare a impactului asupra mediului pe baza unor documente strategice elaborate la nivel național pentru a orienta politica de asistență pentru dezvoltare;
- să studieze impactul, la nivelul UE, al consumului de produse alimentare și nealimentare importate (de exemplu, carne, soia, ulei de palmier, minereuri metalice) susceptibile de a fi obținute în urma defrișărilor. Această lucrare ar putea duce la examinarea unor opțiuni de politică în vederea reducerii acestui impact;
- să amelioreze productivitatea agricolă, în special prin dezvoltarea cercetării în vederea ameliorării productivității și durabilității agriculturii în țările în curs de dezvoltare; Comisia a decis ca, începând din 2008, să dubleze sprijinul acordat cercetării internaționale din domeniul agriculturii, pentru a ajunge, în medie, la 63 milioane EUR pe an în următorii trei ani.
- să continue procesul de revizuire care a debutat o dată cu adoptarea primului raport privind coerența politicilor pentru dezvoltare¹⁴, acesta fiind important pentru consolidarea sprijinului acordat de UE țărilor în curs de dezvoltare, în contextul eforturilor acestora de a realiza obiectivele de dezvoltare ale mileniului.

4.2. Amploarea, sursele de finanțare și mecanismele de abordare a problemelor legate de defrișări

În vederea soluționării cu succes a problemei defrișărilor, va fi nevoie de fonduri suplimentare substanțiale pentru a putea acorda țărilor în curs de dezvoltare asistența necesară în ceea ce privește formarea capacităților și pentru a încuraja combaterea cauzelor defrișării.

Analiza costurilor aferente protecției pădurilor, inclusă în evaluarea impactului care însoțește prezenta comunicare, concluzionează că ar fi nevoie de o sumă estimată între 15 și 25 de miliarde EUR pe an pentru a reduce defrișările cu 50% până în 2020¹⁵.

Sunt necesare lucrări suplimentare de cuantificare a necesităților financiare, dar este evident că țările dezvoltate trebuie să aloce resurse considerabile pentru a contribui la soluționarea problemei defrișărilor în țările în curs de dezvoltare, în cadrul viitorului regim internațional privind clima. Aceste fonduri vor completa eforturile financiare și de altă natură realizate de țările în curs de dezvoltare și vor trebui să provină atât din surse publice, cât și private. Mecanismele de finanțare vor fi eficiente numai în cazul în care:

¹⁴ Document de lucru al serviciilor Comisiei SEC(2008) 434

¹⁵ Punctul 5.2.2. din evaluarea impactului.

- țărilor în curs de dezvoltare li se oferă, în primă instanță, asistența tehnică și financiară necesară pentru formarea capacităților și pentru consolidarea instituțiilor;
- se încearcă soluționarea celorlalte aspecte tehnice (de exemplu, prin monitorizare și verificare);
- performanța poate fi evaluată și recompensată pe baza unor criterii recunoscute; și
- se pornește de la practicile existente care s-au dovedit a fi eficiente de acordare a ajutoarelor și se respectă principiile unei bune gestionări financiare.

La nivelul UE, în perioada 2013-2020, va fi necesar un nivel corespunzător de finanțare pentru combaterea defrișărilor, în special sub forma sprijinului acordat țărilor în curs de dezvoltare pentru încetinirea și stabilizarea defrișărilor și a degradării pădurilor, precum și inversarea acestor tendințe.

Valoarea totală a finanțării va depinde de nivelul acțiunilor de atenuare întreprinse de țările în curs de dezvoltare.

- În situația actuală, recunoașterea creditelor forestiere în cadrul sistemului de comercializare a certificatelor de emisie (ETS) nu ar fi o opțiune realistă. Volumul emisiilor cauzate de defrișări este de aproximativ trei ori mai ridicat decât cel al emisiilor reglementate de sistemul de comercializare a certificatelor de emisie al UE. Întrucât acesta din urmă este, în prezent, singurul sistem important de comercializare funcțional la nivel mondial, a permite companiilor să cumpere credite pentru evitarea defrișării¹⁶ ar provoca un grav dezechilibru între cerere și ofertă în cadrul sistemului. De asemenea, mai trebuie rezolvate unele aspecte legate de monitorizare, de raportare și de răspundere. Creditele forestiere sunt temporare și va trebui să fie înlocuite după o anumită perioadă. Aceasta înseamnă că, dacă o companie își încetează activitatea, cineva va trebui să își asume această răspundere de a garanta integritatea ecologică.

Din aceste motive, UE consideră că recunoașterea creditelor forestiere pentru conformitate cu sistemul de comercializare a certificatelor de emisie al UE reprezintă doar un instrument complementar și pe termen lung – și anume, după 2020 – cu condiția îndeplinirii anumitor condiții (în special echilibrul între cerere și ofertă și răspunderea). În plus, de îndată ce se instituie și se interconectează alte sisteme de comercializare a certificatelor de emisie care să genereze o cerere mai mare de reducere a emisiilor, este posibil ca utilizarea creditelor forestiere în scopul finanțării protecției pădurilor să devină fezabilă.

- Cu toate acestea, o parte semnificativă a fondurilor UE ar putea proveni din încasările obținute din vânzarea la licitație a certificatelor în cadrul sistemului de comercializare a certificatelor de emisie al UE. Întrădevăr, în temeiul modificării propuse prin Directiva privind sistemul de comercializare a certificatelor de emisie (ETS) din ianuarie 2008¹⁷, cel puțin 20% din încasările obținute din licitații ar trebui utilizate pentru a sprijini obiective climatice, inclusiv combaterea defrișărilor. Recent, Parlamentul European și Consiliul au aprobat utilizarea încasărilor obținute din vânzarea la licitație a certificatelor din sectorul aviației pentru reducerea emisiilor, inclusiv prin evitarea defrișărilor.

¹⁶ Creditele pentru „evitarea defrișării” vor fi denumite în continuare „credite pentru defrișare”.

¹⁷ COM(2008) 16.

Se estimează că vânzarea la licitație a certificatelor ar putea genera venituri anuale de 30-50 miliarde EUR pentru statele membre până în 2020. Dacă 5% din veniturile din licitații ar fi utilizate pentru a contribui la eforturile globale de combatere a defrișărilor, suma alocată în 2020 s-ar ridica la 1,5-2,5 miliarde EUR.

- O reacție la defrișări necesită un sprijin mai puternic decât poate fi acordat prin sistemele de stimulente. Este necesară finanțare pentru ameliorarea guvernancei și soluționarea aspectelor tehnice (precum monitorizarea prin satelit și alte tehnologii). Asistența pentru dezvoltare acordată de Comisia Europeană și de statele membre ale UE poate juca un rol în abordarea acestor probleme. Această asistență poate fi orientată prin măsurile existente la nivel național, precum și prin măsuri luate la nivel internațional și prin măsuri multilaterale stabilite în acest scop.
- Ar trebui ca aceste surse de finanțare publică să fie completate prin finanțări din fonduri private.

5. DEFRIȘĂRILE ÎN CONTEXTUL UNFCCC

Este necesar ca UE să urmărească realizarea obiectivului de a stabili un sistem de stimulente susținut la nivel internațional în vederea reducerii defrișărilor și a degradării pădurilor în țările în curs de dezvoltare, în cadrul viitorului acord global UNFCCC pentru perioada 2013-2020.

Acest sistem va fi deschis tuturor țărilor în curs de dezvoltare care vor ratifica viitorul acord și va putea contribui la obiectivul global de reducere a emisiilor, prevăzut ca parte integrantă a viitorului cadru internațional privind clima, prin asumarea, la nivel național, a angajamentului de a lua măsuri de reducere a emisiilor cauzate de defrișări și de degradarea pădurilor.

Se propune o abordare în două etape:

- (1) stabilirea unui mecanism mondial privind carbonul forestier;
- (2) includerea, cu titlu experimental, a defrișărilor pe piețele de carbon.

5.1. Reacția pe termen scurt: stabilirea unui mecanism mondial privind carbonul forestier

Obiectivul UE este acela de a permite țărilor în curs de dezvoltare să contribuie la obiectivul global de reducere a emisiilor, prin luarea unor măsuri în vederea reducerii emisiilor cauzate de defrișări și de degradarea pădurilor.

Este necesar să se instituie un mecanism mondial privind carbonul forestier (GFCM). Deși trebuie rezolvate unele detalii instituționale și operaționale, luându-se în considerare, în acest caz, măsurile existente, pentru ca GFCM să fie eficace, sunt esențiale următoarele aspecte:

- Este necesar să se permită participarea tuturor țărilor în curs de dezvoltare care vor ratifica viitorul acord și care se angajează să ia măsuri în vederea reducerii defrișărilor în cadrul sistemului menționat.
- Mecanismul ar trebui să se concentreze asupra reducerii emisiilor cauzate de defrișări și de degradarea pădurilor. Este necesar să se găsească modalități complementare de

a acorda asistență țărilor în curs de dezvoltare pentru ca acestea să protejeze pădurile de pe teritoriul lor și să reducă riscul de relocare a emisiilor la nivel internațional.

- Mecanismul ar trebui să sprijine activitățile de formare a capacităților în țările în curs de dezvoltare.
- Pentru a putea beneficia de fondurile acordate în cadrul acestui mecanism în vederea reducerii riscului de relocare a emisiilor în interiorul unei țări, va fi necesar ca mecanismul respectiv să fie implementat în întreaga țară și să implice întregul sector forestier (în țările mari, implementarea poate avea loc la nivel regional, în acord cu specificul fiecărei regiuni).
- Ar trebui ca mecanismul să țină seama de necesitatea de a obține, în măsura posibilului, beneficii colaterale, precum protejarea biodiversității și eradicarea sărăciei. În cazul în care aceste beneficii colaterale pot fi evaluate, stimulentele financiare ar putea fi eventual orientate spre acțiuni care să permită obținerea unui număr ridicat de astfel de beneficii. În cadrul negocierilor UNFCCC, ar trebui să se țină seama de rezultatele lucrărilor privind schimbările climatice și biodiversitatea, realizate de Convenția privind diversitatea biologică.
- Rezultatele eforturilor de reducere a emisiilor trebuie evaluate, monitorizate și luate în considerare la nivel național, iar aceste reduceri trebuie să facă obiectul unor verificări independente.
- Sprijinul financiar pentru măsurile luate la nivel național pentru combaterea defrișărilor și a degradării pădurilor va fi acordat pe baza unor **criterii de performanță** și a rezultatelor verificate.
- Ar trebui impusă instituirea unor structuri eficiente de guvernare în domeniul forestier și respectarea drepturilor oamenilor a căror existență depinde de resursele forestiere.
- La elaborarea instrumentelor de sprijin financiar din cadrul mecanismului este necesar să se țină seama de principiul responsabilităților comune dar diferențiate.

5.2. Perspectiva pe termen lung: includerea, cu titlu experimental, a defrișărilor pe piețele de carbon

Finanțarea din fonduri publice este cea mai adecvată cale spre progres în ceea ce privește o serie de activități esențiale – în special formarea capacităților, acordarea de sprijin tehnic guvernării din sectorul forestier și dezvoltarea competențelor tehnice în vederea monitorizării și consolidării angajamentelor luate. De asemenea, finanțarea publică este cel mai realist instrument de încurajare a combaterii defrișărilor în perioada 2013-2020. Cu toate acestea, nu numai prin mecanismul respectiv se pot acorda stimulente, iar UE ar trebui să fie gata să exploreze posibila contribuție a unor strategii de piață bine concepute.

În perioada 2008-2012, sub rezerva respectării unor limite cantitative stricte, activitățile de împădurire și de reîmpădurire vor fi recunoscute ca măsură a respectării obligațiilor impuse guvernelor și pot genera credite în cadrul mecanismului de dezvoltare curată (CDM). Această recunoaștere, în limitele actuale, ar trebui continuată după 2012. În plus, Comisia va testa recunoașterea creditelor pentru defrișare ca măsură a **respectării obligațiilor impuse**

guvernelor. Înainte ca includerea pădurilor pe piețele carbonului să devină o opțiune realistă, trebuie îndeplinite anumite precondiții.

1. Va fi necesar un acord internațional care să prevadă reduceri substanțiale ale emisiilor pe termen mediu. Acest lucru va fi necesar pentru a genera o cerere suficient de mare de reducere a emisiilor, astfel încât țările dezvoltate să își reducă efectiv emisiile, nu doar să le compenseze cu credite pentru carbon.
2. Ca și proiectele de împădurire și de reîmpădurire din cadrul DMC, impactul secundar al reducerii defrișărilor asupra emisiilor de carbon va trebui să fie monitorizat în mod corespunzător și verificat în mod independent.
3. Permanența creditelor forestiere și răspunderea sunt aspecte care vor trebui rezolvate. Din aceste motive, este necesar un nou mecanism sectorial de piață pentru a evita problemele suscitade de relocare și pentru a asigura obținerea unor beneficii în ceea ce privește defrișările nete.

Includerea creditelor forestiere în sistemul de comercializare a certificatelor de emisii al UE ar trebui luată în considerare numai după o analiză amănunțită a experienței acumulate în urma utilizării creditelor pentru defrișări, ca măsură a **respectării obligațiilor impuse guvernelor**, pentru perioada de după 2020.

A depinde în întregime de valoarea carbonului ar însemna a ține seama de serviciile forestiere numai sub aspectul rezervelor de carbon, fără a compensa alte servicii importante pe care le oferă ecosistemele forestiere și a căror valoare poate fi mult mai ridicată. Acest aspect va trebui, de asemenea, rezolvat.

6. ACȚIUNI PREGĂTITOARE

Pentru ca un mecanism mondial privind carbonul forestier să fie operațional în 2013 și pentru a testa fezabilitatea includerii pădurilor pe piețele carbonului, vor fi necesare acțiuni pregătitoare. O serie de donatori participă deja în mod activ la astfel de acțiuni. Dacă dorește să conducă în mod activ lupta împotriva defrișărilor, UE va trebui să fie gata să ia inițiativa într-o serie de domenii. Aceasta include sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare pentru formarea capacităților, pentru consolidarea guvernantei în domeniul forestier și pentru completarea lacunelor în materie de cunoștințe. UE ar putea sprijini inițiative lansate recent, precum programul REDD al ONU¹⁸. De asemenea, Alianța mondială împotriva schimbărilor climatice oferă un cadru adecvat pentru continuarea dialogului privind defrișările cu țările în curs de dezvoltare și pentru stabilirea unor acțiuni de monitorizare pentru a duce mai departe eforturile colective de soluționare a problemei despăduririlor.

O politică eficientă depinde de informații de mare calitate și de sisteme de monitorizare. În special monitorizarea degradării pădurilor va necesita atât eforturi susținute, cât și definiții și criterii recunoscute. Monitorizarea ar trebui abordată dintr-o perspectivă conservatoare pentru a evita supraestimarea reducerilor de emisii din cauza unor incertitudini.

¹⁸ o inițiativă comună a FAO, UNEP și UNDP de sprijinire a țărilor în curs de dezvoltare în ceea ce privește pregătirea acestora pentru viitorul mecanism REDD.

Progresele tehnologice în materie de programe informatice, sateliți și comunicații au dus la crearea unor instrumente mai ieftine și mai accesibile de monitorizare a pădurilor. Cu toate acestea, abordarea lacunelor rămase trebuie să constituie o prioritate. Este necesar ca fiecare țară să își dezvolte capacitățile pentru a stabili modalități de monitorizare de înaltă calitate la nivel național și sisteme de verificare pentru a măsura progresul și pentru a asigura respectarea obligațiilor. Pentru a realiza aceste obiective, s-ar putea recurge la inițiativele și la metodologiile UE deja implementate de Centrul Comun de Cercetare sau la alte programe – precum Kopernikus, Rețeaua mondială de sisteme de observare a Pământului și *Global Observations of Forest and Land Cover Dynamics*. Inițiativele regionale, precum *Observatoire des Forêts d’Afrique Centrale* ar trebui promovate și implementate și în alte regiuni tropicale.

Pentru a face progrese în ceea ce privește acest proces, Comisia intenționează să organizeze o conferință de pregătire pentru Copenhaga, care va oferi un forum pentru dezbateri pe marginea propunerilor Comisiei, precum și angajarea principalelor părți interesate și elaborarea unor măsuri adecvate de monitorizare.